

KOMPETENCIJE KNJIŽNIČNE I INFORMACIJSKE PISMENOSTI OD ŠKOLE DO FAKULTETA

Library and information literacy competencies from school to faculty

Kristina Kiš

Filozofski fakultet u Osijeku, Knjižnica

kmitric@ffos.hr

Bernardica Plaščak

Filozofski fakultet u Osijeku, Knjižnica

bplascak@ffos.hr

Broj
bibliografske
jedinice

370

UDK / UDC **027.7:004**

Istraživanje / Research paper

Primljeno / Received: 16.01.2020.

Sažetak

Cilj istraživanja bio je utvrditi razinu kompetencija u području knjižnične i informacijske pismenosti studenata prve godine preddiplomskih studija Filozofskog fakulteta u Osijeku. Na početku akademske godine 2017/2018. provedena je anketa u papirnatom obliku sastavljena od 12 pitanja, na uzorku od 81 ispitanika (27% ukupno upisanih studenata u prvu godinu preddiplomskih studija) pri njihovom prvom posjetu Knjižnici. Podaci su obrađeni u statističkom programu SPSS. Istraživanjem se utvrdilo da studenti percipiraju da su ih kroz osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje po pitanju knjižnične i informacijske pismenosti češće educirali nastavnici, kolege u razredu i članovi obitelji, nego školski knjižničari. Za izradu školskih radova najčešće su koristili izvore s interneta, a zatim savjete nastavnika, AV-materijale, knjige i časopise. Kod samoprocjene znanja dominira veća sigurnost u vezi pretraživanja interneta, citiranja literature i procjene relevantnosti izvora literature, nego kod korištenja knjižničnih alata radi pronalaska potrebne literature. Premda su si studenti sami dodijelili slabije ocjene u tom području, postigli su prihvatljive rezultate na pitanjima iz praktičnog znanja vezanim uz knjižničnu pismenost. Stoga je za zaključiti da su studenti upoznati s knjižničnom i informacijskom pismenošću tijekom svog osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja, međutim, u nedovoljnoj mjeri i nedovoljno od strane knjižničara.

Ključne riječi: informacijska pismenost, knjižnična pismenost, edukacija, osnovnoškolsko obrazovanje, srednjoškolsko obrazovanje, Filozofski fakultet u Osijeku

Abstract

The goal of this research was to investigate which library and information literacy skills first-year undergraduates at the Faculty of Humanities and Social Sciences in Osijek have already acquired before enrolment since various aspects of library and information literacy skills are embedded in Croatian national elementary and high school curricula. A print survey consisting of 12 questions was conducted on the first-year undergraduate population of the Faculty of Humanities and Social Sciences in Osijek at the point of their first visit to the library in the beginning of the academic year 2017/18. The questions were related to educational background, preferences and habits in information sources usage and attitudes toward these sources, origins of library and information literacy skills, self-estimate of individual aspects of library and information literacy skills and knowledge concluding with several questions testing the real library and information literacy knowledge. 81 responses were collected, that is 27% of the first-year undergraduate population. The data were processed by SPSS. The results of the survey revealed that respondents felt more often educated in library and information literacy by their teachers, colleagues and family members during elementary and high school than by their school librarians. For their assignments they used most frequently Internet sources, followed by teacher advices, AV materials, books and journals. According to their self-estimates, less developed aspects of library literacy skills turned out to be OPAC subject searches, call numbers and shelf arrangement of the books. Following, these aspects of library literacy should gain more attention in future library and information literacy sessions in the Library which presents a great help to teaching librarians while developing and preparing their training sessions.

Keywords: information literacy, library instruction, primary education, secondary education, Faculty of Humanities and Social Sciences in Osijek.

Uvod

Jedna od uloga obrazovnog sustava jest unaprjeđenje kompetencija informacijske pismenosti kao preduvjeta za cjeloživotno učenje sudionika obrazovnog procesa. Knjižnice u sastavu odgojno-obrazovnih i obrazovnih ustanova neizostavni su sudionici u razvoju kompetencija knjižnične i informacijske pismenosti. Premda se s različitih stajališta informacijsku pismenost različito definira, obraćamo pozornost na

najprihvaćeniju definiciju sa stajališta knjižničarstva i informacijskih znanosti. Prema definiciji Američkog knjižničarskog društva iz 1989. godine: "Informacijski pismena osoba je sposobna prepoznati kada joj je informacija potrebna i zna ju pronaći, vrednovati i učinkovito koristiti. Informacijski pismenim pojedincima smatraju se oni koji su naučili kako učiti."¹ Cjeloživotno učenje nije moguće bez kompetencija u području informacijske pismenosti, a osnovnoškolski i srednjoškolski knjižničari, uz nastavnike, trebali bi imati ključnu ulogu u počecima razvoja knjižnične i informacijske pismenosti kod učenika. Prema Smjernicama za informacijsku pismenost u cjeloživotnom učenju, knjižničari bi u suradnji s nastavnicima trebali osmišljavati programe koji će biti sastavni dio kurikuluma.² Koncept informacijske pismenosti stoga je predmet suradnje knjižničara i nastavnika kroz osnovnoškolsko, srednjoškolsko, ali i kroz fakultetsko obrazovanje. Prema Špiranec, "kompetentnost korištenja knjižnica ili knjižnična pismenost preteča je informacijske pismenosti"³ i prema tome knjižničari učenike i studente prije svega poučavanju osnovama, knjižničnoj pismenosti, a zatim informacijskoj pismenosti da bi mogli biti uspješni u informacijskom okruženju bezobzira gdje se nalaze. Knjižnična pismenost "ostvaruje se upućivanjem i poučavanjem o korištenju određene knjižnice, njezinih usluga i izvora."⁴ Nadalje, Špiranec naglašava da je posrijedi "evolucija edukacije korisnika, što je uočljivo u činjenici da su mnogi programi edukacije korisnika rekonceptualizirani i preimenovani u programe informacijske pismenosti."⁵ Dvije navedene pismenosti, knjižnična i informacijska, međusobno se isprepleću u edukacijama korisnika koje provodi knjižnica Filozofskog fakulteta u Osijeku kao posljedica evolucije edukacije knjižnične pismenosti u edukaciju informacijske pismenosti koja se još odvija, kao i u pitanjima anketnog upitnika koji je temelj izloženog istraživanja, stoga se u ovom radu govori o knjižničnoj i informacijskoj pismenosti.

Odgoj i obrazovanje u osnovnim i srednjim školama Republike Hrvatske ostvaruje se temeljem nacionalnog kurikuluma, nastavnih planova i programa i školskog

---

¹ Presidential Committee on Information Literacy: Final Report. URL:

<http://www.ala.org/acrl/publications/whitepapers/presidential> (2019-12-10)

² Usp. Lau, Jesus. Smjernice za informacijsku pismenost u cjeloživotnom učenju : završna verzija, recenzirano 30. srpnja 2006. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str. 17

³ Špiranec, Sonja. Informacijska pismenost - ključ za cjeloživotno učenje. // Edupoint : časopis o primjeni informacijskih tehnologija u obrazovanju, 3(2003). URL: <http://edupoint.carnet.hr/casopis/17/clanci/1.html> (2020-10-11)

⁴ Isto.

⁵ Isto.

kurikuluma.⁶ Prema Okviru nacionalnog kurikuluma, dokumentu “koji na općoj razini određuje elemente kurikularnog sustava za sve razine i vrste osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja”⁷, naglašavaju se globalizacijski procesi i brzi razvoj u kontekstu znanstvenog, tehnološkog i informacijskog napretka. Iz tog se razloga težište stavlja na usvajanje znanja kod djece i mladih, razvoj vještina i spremnosti za komunikaciju, suradnju, informacijsku pismenost, digitalnu pismenost i korištenje tehnologija.⁸ Prema Okviru nacionalnog kurikuluma, Nacionalni kurikulum za osnovnoškolski odgoj i obrazovanje stavlja naglasak na informacijsku, digitalnu i medijsku pismenost, kao i na cjeloživotno učenje. Nacionalni kurikulum za strukovno obrazovanje, Nacionalni kurikulum za gimnazijsko obrazovanje i Nacionalni kurikulum za umjetničko obrazovanje pod sadržajima učenja i poučavanja određuju generičke kompetencije koje su podijeljene u tri cjeline: oblici mišljenja, osobni i socijalni razvoj, oblici rada i korištenje alata. U trećoj cjelini, oblici rada i korištenje alata, govori se o komunikaciji, suradnji, informacijskoj pismenosti i digitalnoj pismenosti.

Neizostavno je u pregledu krovne dokumentacije u obrazovnom sustavu spomenuti Nastavni plan i program za osnovnu školu (HNOS) iz 2006. Godine, gdje se navodi da je “suvremena djelatnost knjižnice usmjerena [je] na informacijsku pismenost i poticanje čitanja.”⁹ Prema HNOS-u, neposredan rad s učenicima strukturiran je po razredima u svrhu promicanja knjižnične i informacijske pismenosti. Od 1.-4. razreda fokus je na upoznavanju sa školskim knjižničarom i prostorom knjižnice te knjizi kao fizičkoj jedinici. Od 5.-8. razreda fokus je usmjeren na pretraživanje, vrjednovanje i korištenje informacija. Najvažnije vještine koje učenici trebaju usvojiti u tom razdoblju su pronalaženje knjiga na policama knjižnice uz pomoć signature i knjižničnoga kataloga, razumijevanje sustava Univerzalne decimalne klasifikacije (UDK), samostalna uporaba predmetnica i pravilno citiranje korištenih izvora informacija.¹⁰

---

⁶ Usp. Republika Hrvatska Ministarstvo znanosti i obrazovanja: Nacionalni kurikulum Republike Hrvatske za predškolski, osnovnoškolski i srednjoškolski odgoj i obrazovanje. URL: <https://mzo.gov.hr/istaknute teme/odgoj-i-obrazovanje/nacionalni-kurikulum/125> (2019-06-10)

⁷ Isto.

⁸ Usp. Ministarstvo znanosti i obrazovanja Okvir nacionalnoga kurikuluma: prijedlog nakon javne rasprave. URL:

<https://mzo.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Obrazovanje/NacionalniKurikulum/NacionalniKurikulumi//Okvir%20nacionalnoga%20kurikuluma.pdf> (2019-19-12)

⁹ Nastavni plan i program za osnovnu školu. Zagreb : Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, 2006. Str. 19.

¹⁰ Isto, str. 20-21.

Pregled najvažnijih dokumenata kroz osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje učenika upućuje da su mladi ljudi koji postaju studenti na različitim fakultetima u Republici Hrvatskoj kroz prethodno obrazovanje imali susrete s programima knjižničnog i informacijskog opismenjavanja.

Istraživanja o knjižničnoj i informacijskoj pismenosti kroz formalno obrazovanje

Prvi značajni pomak u istraživanju informacijske pismenosti označio je rad Sonje Špiranec u časopisu *Edupoint* 2003. godine gdje je autorica istaknula informacijsku pismenost kao ključ za cjeloživotno učenje i predstavila informacijsku pismenost u odnosu na ostale pismenosti.¹¹ Sonja Špiranec je nastavila istraživati nekoliko aspekata informacijske pismenosti u svom magistrarskom radu, koncentrirajući se na visokoškolske knjižnice i mrežno okruženje.¹²

Autorice Dora Rubinić i Ivanka Stričević u istraživanju iz 2011. godine naglašavaju da su mnogobrojne visokoškolske knjižnice prepoznale potrebu za ponudom različitih programa informacijskog opismenjavanja korisnika, posebice programa namijenjenih studentima prve godine preddiplomskih studija "koji tek ulaze u svijet visokoškolskog obrazovanja, kako bi ih se pripremilo za usvajanje vještina koje će im pomoći u svladavanju visokoškolskih programa, ali i osposobilo za cjeloživotno učenje."¹³

Skupina autora je 2012. godine predstavila rezultate istraživanja o stavovima studenata medicine prema nastavnom sadržaju kolegija u koji je uključena Središnja medicinska knjižnica, a koji se odnosio na sustav medicinskih informacija. Rezultati su pokazali kako velika većina studenata ima pozitivne stavove prema poučavanju informacijske pismenosti u sklopu nastave i štoviše, smatraju da takav sadržaj mora biti obvezan dio nastavnog programa. To je dokaz svrhovitosti sustavnog poučavanja specifičnim informacijskim vještinama na razini visokih učilišta.¹⁴

¹¹ Usp. Špiranec, Sonja. Nav. dj.

¹² Usp. Špiranec, Sonja. *Obrazovanje korisnika u visokoškolskim knjižnicama: novi pristupi u mrežnom okruženju*. Magistrski rad. Zagreb, 2005.

¹³ Rubinić, Dora ; Stričević, Ivanka. *Visokoškolska knjižnica u programima informacijskog opismenjavanja studenata: istraživanje programa Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Karl-Franzens Graz*. // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 54, 4(2011), str. 23-48. URL: <https://www.hkdrustvo.hr/vjesnik-bibliotekara-hrvatske/index.php/vbh/article/view/338> (2020-01-09)

¹⁴ Usp. Škorić, Lea... [et al.]. *Informacijska pismenost u nastavnom programu diplomskog studija Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*. // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 55, 3-4(2012), str. 17-28. URL: <https://www.hkdrustvo.hr/vjesnik-bibliotekara-hrvatske/index.php/vbh/article/view/292> (2020-10-11)

Antica Bračanov, Vesna Golubović i Dunja Seiter-Šverko su provele istraživanje 2013. godine s ciljem utvrđivanja razine znanja i vještina informacijske pismenosti u svrhu razvitka modularnih poučnih programa informacijske pismenosti za studente. Anketni je upitnik bio sadržajno podijeljen na tri dijela: ispitivanje navika, sklonosti i ponašanje studenata pri pisanju studentskih radova, samoprocjenu informacijske pismenosti i kviz pitanja. Rezultati prvog dijela pokazuju da studenti koji su napisali više studentskih radova bolje poznaju pravila o navođenju i citiranju literature, dok su rezultati samoprocjene informacijske pismenosti i kviza pokazali kako studenti percipiraju vlastitu razinu informacijske pismenosti znatno boljom nego što to znanje u stvarnosti jest, odnosno percepcija razine informacijske pismenosti ne odgovara stvarnom stanju u praktičnoj primjeni.¹⁵

Skupina autora je 2014. godine istraživala vještine informacijske i informatičke pismenosti studenata informacijskih znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku. Rezultati tog pilot-istraživanja utvrđuju da su studenti preddiplomskog i diplomskog studija informacijskih znanosti u Osijeku uspješnije riješili zadatke informatičke pismenosti u odnosu na zadatke informacijske pismenosti, što, zaključuju autori, ne iznenađuje s obzirom na činjenicu da je informacijska pismenost nedovoljno implementirana u obrazovni sustav. Također, istraživanjem se donosi zaključak da nema veze između informacijske i informatičke pismenosti, odnosno da studenti koji su informatički pismeni nisu nužno i informacijski pismeni.¹⁶

Jasna Milički u svom doktorskom radu 2014. godine govori o školskim knjižnicama kao pokretačima informacijskog opismenjavanja.¹⁷ Ivona Vojnić Hajduk istraživanjem provedenim u srednjoškolskoj knjižnici 2015. godine utvrđuje da "mladi danas rijetko dolaze u knjižnicu i ona ih najčešće podsjeća na lekturu koju ne vole čitati."¹⁸ Stav prema

---

¹⁵ Usp. Bračanov, Antica ; Golubović, Vesna ; Seiter-Šverko, Dunja. Istraživanje informacijske pismenosti studenata u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. // Vjesnik Bibliotekara Hrvatske 57, 4(2014), str. 45-64. URL: <https://www.hkdrustvo.hr/vjesnik-bibliotekara-hrvatske/index.php/vbh/article/view/95> (2020-10-11)

¹⁶ Usp. Jokić, Andrea... [et al.]. Vještine informacijske i informatičke pismenosti studenata informacijskih znanosti u Osijeku: pilot istraživanje. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 59, 3-4(2016), str. 63-92. URL: <https://www.hkdrustvo.hr/vjesnik-bibliotekara-hrvatske/index.php/vbh/article/view/501> (2020-10-11)

¹⁷ Usp. Milički, Jasna. Model informacijskoga opismenjavanja u osnovnoškolskim knjižnicama: doktorski rad. Zagreb: J. Milički, 2014. Str. 94

¹⁸ Vojnić Hajduk, Ivona. Novi pristupi u radu s učenicima srednjih škola. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 58, 1-2(2015), str. 345-351. URL: <https://www.hkdrustvo.hr/vjesnik-bibliotekara-hrvatske/index.php/vbh/article/view/72> (2020-10-11)

knjižnici također uvelike određuje hoće li informacijsko opismenjavanje biti uspješno ili ne. Baier Jakovac i Hebrang Grgić istraživanjem 2015. godine zaključuju da bi knjižnice trebale biti mjesta na kojima se sustavno provodi informacijsko opismenjavanje, ali da to često u praksi nije tako. Naglašavaju da, radi bolje informacijske pismenosti mladih, treba izrađivati programske aktivnosti kroz suvremenu i zanimljivu tehnologiju, što uglavnom nije moguće zbog ograničenih knjižničnih sredstava.¹⁹

Sanda Hasenay 2015. godine istražila je kompetencije informacijske pismenosti korisnika fakultetske knjižnice Prehrambeno-tehnološkog fakulteta u Osijeku, s naglaskom na stupnju upoznatosti s knjižničnom građom i uslugama. Rezultati su pokazali da su studenti dobro upoznati s uslugama i uvjetima korištenja Knjižnice, a identifikacija slabijih točaka pokazala se korisnima za unapređenje postojećih knjižničnih aktivnosti.²⁰

Helena Markulin i Jelka Petrak 2018. su godine u svom radu predstavile rezultate anketnog ispitivanja o izbornim predmetima ponuđenima studentima Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a koje je samostalno oblikovala njihova Središnja medicinska knjižnica u svrhu poučavanja informacijske pismenosti. Velika većina studenata, koja je pohađala nastavu jednog od navedenog izbornog predmeta, izrazila je korisnost programa i zadovoljstvo prezentacijom ponuđenog sadržaja.²¹

Cilj istraživanja

Knjižnica Filozofskog fakulteta u Osijeku kontinuirano provodi edukaciju informacijskog opismenjavanja studenata, prvenstveno studenata prve godine različitih studijskih grupa, ali i studenata završne godine preddiplomskih i diplomskih studija u vrijeme pred izradu završnih i diplomskih radova kada su informacijske potrebe intenzivnije izražene. Važno je napomenuti da edukacija nije implementirana u

---

¹⁹ Usp. Baier Jakovac, Anita ; Hebrang Grgić, Ivana. Informacijska (ne)pismenost: istraživanje mladih korisnika knjižnica u Vukovaru. // Knjižničarstvo: Glasnik Društva knjižničarstva Slavonije i Baranje 29, 1-2 (2015), str. 27-46. URL: <http://nova.knjiznicarstvo.com.hr/2016/03/20/247-baier-jakovac-hebrang-grgic/> (2020-10-11)

²⁰ Usp. Hasenay, Sanda. Informacijska pismenost korisnika fakultetske knjižnice. // Libellarium: časopis za povijest pisane riječi, knjige i baštinskih ustanova 8, 2(2015), str. 147-160. URL: <https://hrcak.srce.hr/168546> (2020-10-11)

²¹ Usp. Markulin, Helena ; Petrak, Jelka. Informacijsko opismenjavanje studenata medicine kroz izborne predmete: praksa Središnje medicinske knjižnice Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 61, 2(2018), str. 239-255. URL: <https://www.hkdrustvo.hr/vjesnik-bibliotekara-hrvatske/index.php/vbh/article/view/675> (2020-10-11)

kurikulum, već je prvenstveno inicijativa djelatnica Knjižnice i rezultat suradnje sa znanstveno-nastavnim i nastavnim osobljem Fakulteta. Radionice su organizirane u trajanju od 90 minuta, u suradnji s nastavnikom u okviru čijeg kolegija je dogovoreno održavanje radionice. U fokus zanimanja knjižničarki, koje su uključene u edukaciju, postavljene su kompetencije studenata u kontekstu knjižnične i informacijske pismenosti. Cilj istraživanja je ustanoviti razinu pojedinačnih aspekata znanja i vještina knjižnične i informacijske pismenosti koje su studenti stekli tijekom svog prethodnog formalnog i neformalnog obrazovanja. Svrha istraživanja je dobivene rezultate koristiti za unapređenje sadržaja radionica knjižnične i informacijske pismenosti koje se redovito provode prvenstveno za studente prve godine preddiplomskih studija na Filozofskom fakultetu u Osijeku.

Metodologija istraživanja

Istraživanje je provedeno metodom ankete, a obuhvatilo je studente prve godine preddiplomskih studija Filozofskog fakulteta u Osijeku u listopadu 2017. godine tijekom prva dva tjedna nastave. Uzorak je bio prigodni. Od ukupno 251 upisanog studenta u prvu godinu preddiplomskih studija istraživanju je pristupio 81 ispitanik koji je u navedenom razdoblju posjetio knjižnicu. Anketni upitnik je bio sastavljen od 12 pitanja zatvorenog tipa i sadržajno je bio podijeljen na četiri dijela. Dijelovi anketnog upitnika odnosili su se na socio-demografske podatke, obrasce ponašanja i navike ispitanika, samostalnu procjenu razine vlastite informacijske pismenosti od strane ispitanika te kviz od 5 pitanja s ponuđenim odgovorima kojima je bio cilj na konkretnim zadacima ispitati razinu knjižnične pismenosti ispitanika. Podaci su obrađeni SPSS programom.

Rezultati istraživanja

Analizirana je 81 anketa, uz napomenu da su u nekoliko anketa nedostajali odgovori na pojedinačna pitanja. Prva su se dva pitanja odnosila na socio-demografske podatke. Time je utvrđeno da 52% ispitanika dolazi iz Osječko-baranjske županije, 14% ispitanika iz Vukovarsko-srijemske županije te po 10% ispitanika iz Brodsko-posavske i Virovitičko-podravske županije. Od 77 ispitanika koji su naveli svoje prethodno srednjoškolsko obrazovanje, 72.7% ispitanika završilo je gimnaziju dok je 27.3% ispitanika završilo strukovnu školu. (Slika 1.)

Slika 1. Grafički prikaz strukture ispitanika prema vrsti srednjoškolskog obrazovanja

U Tablici 1. prikazani su rezultati učestalosti korištenja dostupnih knjižnica. Radi se o trećem pitanju anketnog upitnika koje se odnosilo na utvrđivanje obrasca ponašanja ispitanika, odnosno na procjenu učestalosti korištenja različitih vrsta knjižnica prije upisa na Fakultet. Iz Tablice 1. vidljivo je da osnovnoškolsku knjižnicu niti jednom nije posjetilo 6 ispitanika (8.1%), 1-10 puta je posjetilo 20 ispitanika (27.0%), 11-20 puta je posjetilo 29 ispitanika (39.2%), 21-30 puta je posjetilo 14 ispitanika (18.9%), a više od 31 puta osnovnoškolsku knjižnicu posjetilo je 5 ispitanika (6.8%). Srednjoškolsku knjižnicu niti jednom nije posjetilo 4 ispitanika (5.4%), 1-10 puta je posjetilo 22 ispitanika (29.7%), 11-20 puta je posjetilo 27 ispitanika (36.5%), 21-30 puta je posjetilo 14 ispitanika (18.9%), a više od 31 puta srednjoškolsku knjižnicu posjetilo je 7 ispitanika (9.5%). Gradsku knjižnicu niti jednom nije posjetilo 15 ispitanika (19.5%), 1-10 puta je posjetilo 27 ispitanika (35.1%), 11-20 puta je posjetilo 15 ispitanika (19.5%), 21-30 puta je posjetilo 9 ispitanika (11.7%), a više od 31 puta gradsku knjižnicu posjetilo je 11 ispitanika (14.3%). Fakultetsku knjižnicu niti jednom nije posjetilo 46 ispitanika (73.0%), 1-10 puta je posjetilo 10 ispitanika (15.9%), 11-20 puta je posjetio 1 ispitanik (1.6%), 21-30 puta je posjetilo 3 ispitanika (4.8%), a više od 31 puta fakultetsku knjižnicu posjetilo je 3 ispitanika (14.8%). (Tablica 1.)

	Osnovnoškolska knjižnica		Srednjoškolska knjižnica		Gradska knjižnica		Fakultetska knjižnica	
	n	%	n	%	n	%	n	%
0 puta	6	8.1	4	5.4	15	19.5	46	73.0
1-10 puta	20	27.0	22	29.7	27	35.1	10	15.9
11-20 puta	29	39.2	27	36.5	15	19.5	1	1.6
21-30 puta	14	18.9	14	18.9	9	11.7	3	4.8
Više od 31 puta	5	6.8	7	9.5	11	14.3	3	4.8
Ukupno:	74	100.0	74	100.0	77	100.0	63	100.0

Tablica 1. Učestalost korištenja dostupnih knjižnica

U Tablici 2. prikazani su rezultati četvrtog pitanja anketnog upitnika, koje je bilo postavljeno u obliku ordinalne skale za mjerenje učestalosti, a od ispitanika se tražilo da ocijene tko ih je sve i koliko često educirao tijekom obrazovanja u vezi pretraživanja i korištenja informacija. Svaku je tvrdnju pratilo pet mogućih odgovora- "nikad", "rijetko", "ponekad", "često", "uvijek". Po pitanju učestalosti educiranja od strane osnovnoškolskih knjižničara u vezi pretraživanja i korištenja informacija 22 ispitanika (27.2%) je odgovorilo "nikad", 19 ispitanika (23.5%) je odgovorilo "rijetko", 28 ispitanika (34.6%) je odgovorilo "ponekad", 9 ispitanika (11.1%) je odgovorilo "često" i 3 ispitanika (3.7%) su ocijenila da su ih osnovnoškolski knjižničari educirali "uvijek" po tom pitanju. O učestalosti educiranja od strane srednjoškolskih knjižničara u vezi pretraživanja i korištenja informacija 17 ispitanika (21.0%) je odgovorilo "nikad", 20 ispitanika (24.7%) je odgovorilo "rijetko", 21 ispitanik (25.9%) je odgovorilo "ponekad", 18 ispitanika (22.2%) je odgovorilo "često" i 5 ispitanika (6.2) je ocijenilo da su ih srednjoškolski knjižničari educirali "uvijek" po tom pitanju. O učestalosti educiranja od strane knjižničara gradskih knjižnica u vezi pretraživanja i korištenja informacija 37 ispitanika (46.3%) je odgovorilo "nikad", 13 ispitanika (16.3%) je odgovorilo "rijetko", 8 ispitanika (10%) je odgovorilo "ponekad", 17 ispitanika (21.3%) je odgovorilo "često" i 5 ispitanika (6.2%) je ocijenilo da su ih knjižničari gradskih knjižnica educirali "uvijek" po tom pitanju. Što se tiče nastavnika kao izvora u vezi pretraživanja i korištenja informacija, 5 ispitanika (6.2%) je odgovorilo da ih nastavnici o pretraživanju i korištenju informacija nisu educirali "nikad", 4 ispitanika (4.9%) je odgovorilo "rijetko", 21 ispitanik (25.9%) je

odgovorilo "ponekad", 27 ispitanika (33.3%) je odgovorilo "često" i 24 ispitanika (29.6%) je ocijenilo da su ih nastavnici educirali "uvijek" po tom pitanju. Kod kolega kao izvora u vezi pretraživanja i korištenja informacija, 11 ispitanika (13.6%) je odgovorilo da ih kolege o pretraživanju i korištenju informacija nisu educirale "nikad", 16 ispitanika (19.8%) je odgovorilo "rijetko", 27 ispitanika (33.3%) je odgovorilo "ponekad", 21 ispitanik (25.9%) je odgovorio "često" i 6 ispitanika (7.4%) je ocijenilo da su ih kolege educirale "uvijek" po tom pitanju. Što se tiče obitelji kao izvora o pretraživanju i korištenju informacija, 13 ispitanika (16%) je odgovorilo da ih u krugu obitelji o tome nisu educirali "nikad", 13 ispitanika (16%) je odgovorilo "rijetko", 29 ispitanika (35.8%) je odgovorilo "ponekad", 13 ispitanika (16%) je odgovorilo "često" i 13 (16%) ispitanika je ocijenilo da su ih u krugu obitelji educirali "uvijek" po tom pitanju. O učestalosti educiranja samostalno u tiskanim izvorima u vezi pretraživanja i korištenja informacija 10 ispitanika (12.3%) je odgovorilo "nikad", 13 ispitanika (16%) je odgovorilo "rijetko", 18 ispitanika (22.2%) je odgovorilo "ponekad", 23 ispitanika (28.4%) je odgovorilo "često" i 17 ispitanika (21%) je ocijenilo da su se samostalno educirali u tiskanim izvorima "uvijek" po tom pitanju. O učestalosti educiranja samostalno na internetu u vezi pretraživanja i korištenja informacija 4 ispitanika (4.9%) je odgovorilo "nikad", 4 ispitanika (4.9%) je odgovorilo "rijetko", 12 ispitanika (14.8%) je odgovorilo "ponekad", 29 ispitanika (35.8%) je odgovorilo "često" i 32 ispitanika (39.5%) je ocijenilo da su se samostalno educirali na internetu "uvijek" po tom pitanju. (Tablica 2.)

	Osnovno-školski knjižničari		Srednjo-školski knjižničari		Knjižničari u gradskoj knjižnici		Nastavnici		Kolege		Obitelj		Samostalno u tiskanim izvorima		Samostalno na internetu	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Nikad	22	27.2	17	21.0	37	46.3	5	6.2	11	13.6	13	16.0	10	12.3	4	4.9
Rijetko	19	23.5	20	24.7	13	16.3	4	4.9	16	19.8	13	16.0	13	16.0	4	4.9
Ponekad	28	34.6	21	25.9	8	10.0	21	25.9	27	33.3	29	35.8	18	22.2	12	14.8
Često	9	11.1	18	22.2	17	21.3	27	33.3	21	25.9	13	16.0	23	28.4	29	35.8
Uvijek	3	3.7	5	6.2	5	6.2	24	29.6	6	7.4	13	16.0	17	21.0	32	39.5
UKUPNO	81	100,0	81	100,0	80	100,0	81	100,0	81	100,0	81	100,0	81	100,0	81	100,0

Tablica 2. Izvori i učestalost educiranja ispitanika

U Tablici 3. prikazani su rezultati petog pitanja anketnog upitnika koje se odnosilo na procjenu učestalosti korištenja različitih izvora informacija za potrebe pisanja radova kroz osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje.

O knjigama kao izvoru informacija, 2 ispitanika (2.5%) su navela da nisu koristili knjige za pisanje radova, 36 ispitanika (45%) je koristilo knjige 1-10 puta godišnje, 25 ispitanika (31.3%) je koristilo knjige 11-20 puta godišnje, 9 ispitanika (11.3%) je koristilo knjige 21-30 puta godišnje, a 8 ispitanika (10%) je procijenilo da je koristilo knjige za pisanje radova više od 31 puta godišnje. O korištenju časopisa za pisanje radova, 32 ispitanika (41%) je navelo da nisu koristili časopise za pisanje radova, 30 ispitanika (38.5%) je koristilo časopise za pisanje radova 1-10 puta godišnje, 11 ispitanika (14.1%) je koristilo 11-20 puta godišnje, 3 ispitanika (3.8%) je koristilo 21-30 puta godišnje, a 2 ispitanika (2.6%) je procijenilo da su koristili časopise više od 31 puta godišnje.

Što se tiče korištenja izvora s interneta za pisanje radova svi su ispitanici naveli internet kao izvor informacija, s različitom učestalošću korištenja. 5 ispitanika (6.3%) je koristilo internet 1-10 puta godišnje, 11 ispitanika (13.9%) je koristilo internet 11-20 puta godišnje, 17 ispitanika (21.5%) je koristilo internet 21-30 puta godišnje, a 46 ispitanika (58.2%) je procijenilo da su koristili internet više od 31 puta godišnje.

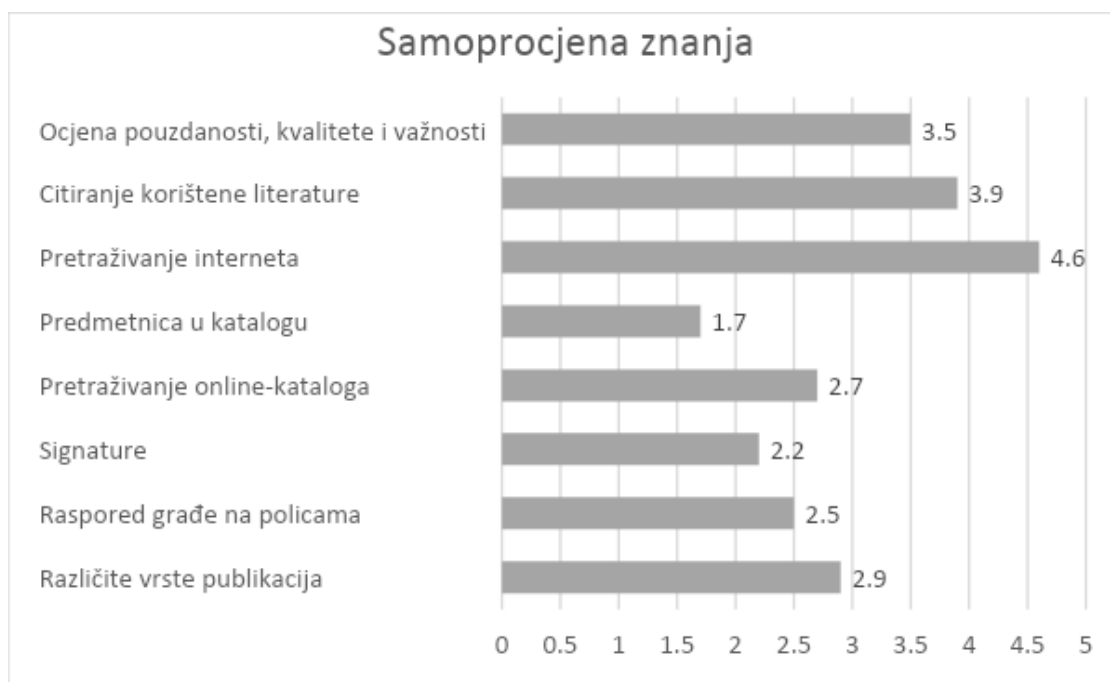
U vezi korištenja audiovizualnih materijala, 10 ispitanika (12.3%) je navelo da nisu koristili AV materijale za pisanje radova, 33 ispitanika (40.7%) je koristilo AV materijale 1-10 puta godišnje, 15 ispitanika (18.5%) je koristilo AV materijale 11-20 puta godišnje, 10 ispitanika (12.3%) je koristilo 21-30 puta godišnje, a 13 ispitanika (16%) je procijenilo da su koristili AV materijale za pisanje radova više od 31 puta godišnje.

O nastavnicima kao izvoru informacija za pisanje radova, 3 ispitanika (3.8%) je navelo da im nastavnici nikada nisu bili izvor informacija, 26 ispitanika (32.9%) je navelo da su im nastavnici bili izvor za pisanje radova 1-10 puta godišnje, 19 ispitanika (24.1%) je navelo da su im nastavnici bili izvor 11-20 puta godišnje, 17 ispitanika (21.5%) je navelo da su im nastavnici bili izvor 21-30 puta godišnje, a 14 ispitanika (17.7%) je procijenilo da su im nastavnici bili izvor informacija za pisanje radova više od 31 puta godišnje. (Tablica 3.)

	Knjige		Časopisi		Izvori s interneta		AV-materijali (TV, DVD...)		Nastavnici	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
0 puta	2	2.5	32	41	0	0	10	12.3	3	3.8
1-10 puta	36	45	30	38.5	5	6.3	33	40.7	26	32.9
11-20 puta	25	31.3	11	14.1	11	13.9	15	18.5	19	24.1
21-30 puta	9	11.3	3	3.8	17	21.5	10	12.3	17	21.5
Više od 31 puta	8	10	2	2.6	46	58.2	13	16.0	14	17.7
Ukupno:	80	100.0	78	100.0	79	99.9	81	100.0	79	100

Tablica 3. Učestalost korištenja izvora informacija (godišnje)

Slikom 2. prikazani su rezultati šestog pitanja anketnog upitnika koje se odnosilo na samoprocjenu znanja ispitanika o pojedinim aspektima knjižnične i informacijske pismenosti. Pitanje je bilo postavljeno u obliku skale od 1 do 5, odnosno od broja 1 koji označava "ne znam ništa" do broja 5 koji označava "znam mnogo". Kod samoprocjene znanja ispitanika na ljestvici od 1 do 5 najvišu prosječnu ocjenu dobilo je pretraživanje interneta s ocjenom 4.6, zatim slijedi važnost citiranja korištene literature s prosječnom ocjenom 3.9 te ocjena pouzdanosti, kvalitete i važnosti pronađenih izvora informacija s prosječnom ocjenom 3.5. Svoje znanje o razlikovanju različitih vrsta publikacija (monografske publikacije, referentna građa, serijske publikacije, neknjižna građa) ispitanici su ocijenili s prosječnom ocjenom 2.9. S niskim ocjenama ispitanici su ocijenili svoje znanje o rasporedu knjižnične građe na policama (stručne skupine) s prosječnom ocjenom 2.5, znanje o signaturama, tj. adresama knjiga na policama u knjižnici s prosječnom ocjenom 2.2 te znanje o predmetnicama u knjižničnom katalogu s prosječnom ocjenom 1.7. (Slika 2.)

Slika 2. Samoprocjena znanja ispitanika iz različitih područja knjižnične i informacijske pismenosti

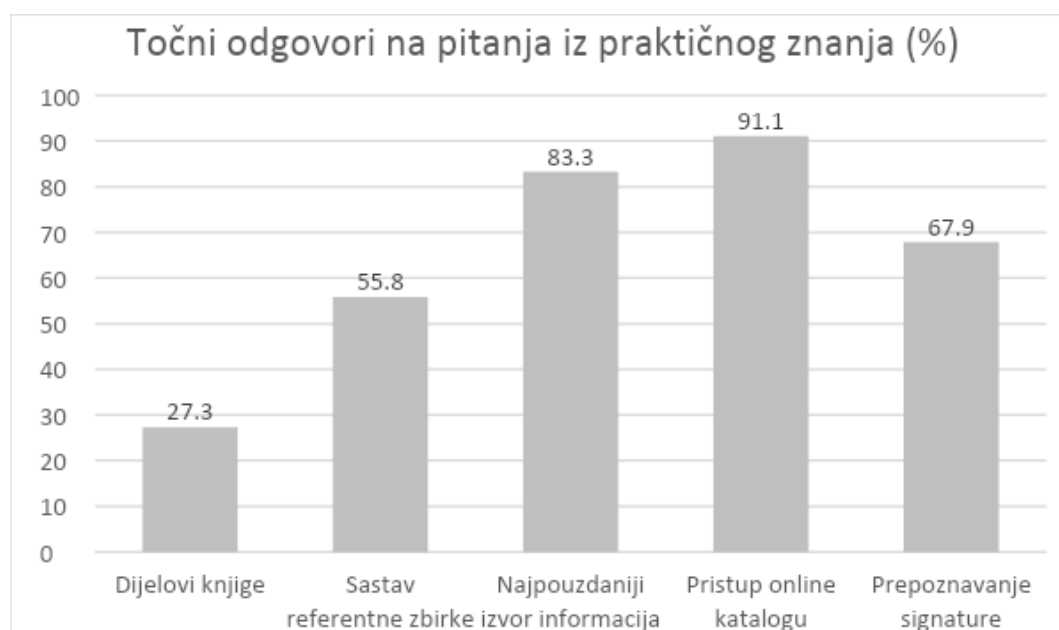
U Tablici 4. prikazani se rezultati sedmog anketnog pitanja u kojem se zamolilo ispitanike da ocijene važnost informacija/informacijske pismenosti za privatni, akademski i poslovni aspekt njihovog života. Pitanje je bilo postavljeno u obliku skale. Svaku je tvrdnju pratilo pet mogućih odgovora, od "potpuno nevažno" do "izuzetno važno". Potpuno nevažnom informacije/informacijsku pismenost u privatnom aspektu smatra 2 ispitanika (2.5%), nevažnom smatra 3 ispitanika (3.8%), niti važnom niti nevažnom smatra 21 ispitanik (26.6%), važnom smatra 40 ispitanika (50.6%), a izuzetnom važnom smatra 13 ispitanika (16.5%). Što se tiče informacije/informacijske pismenosti u akademskom aspektu potpuno nevažnom ju ne smatra niti jedan ispitanik, nevažnom smatra 1 ispitanik (1.3%), niti važnom niti nevažnom smatra 26 ispitanika (32.5%), važnom smatra 52 ispitanika (65%), a izuzetnom važnom smatra 1 ispitanik (1.3%). Informacije/informacijsku pismenost u poslovnom aspektu potpuno nevažnom smatra 1 ispitanik (1.3%), nevažnom smatra 2 ispitanika (2.5%), niti važnom niti nevažnom smatra 5 ispitanika (6.3%), važnom smatra 29 ispitanika (36.7%), a izuzetnom važnom smatra 42 ispitanik (53.2%) (Tablica 4.)

	Privatni aspekt		Akademski aspekt		Poslovni aspekt	
	n	%	n	%	n	%
Potpuno nevažno	2	2.5	0	0	1	1.3
Nevažno	3	3.8	1	1.3	2	2.5
Niti važno niti nevažno	21	26.6	26	32.5	5	6.3
Važno	40	50.6	52	65	29	36.7
Izuzetno važno	13	16.5	1	1.3	42	53.2
Ukupno:	79	100	80	100	79	100

Tablica 4. Važnost informacijske pismenosti po aspektima

Slikom 3. prikazuju se rezultati pet pitanja s ciljem provjere praktičnog znanja iz knjižnične pismenosti. Ispitanici su najviše znanja pokazali na pitanju o pristupu online knjižničnom katalogu (91.1% točnih odgovora) i na pitanju o procjeni pouzdanosti nekoliko različitih izvora informacija (83.3% točnih odgovora). 67.9 % ispitanika je točno odgovorilo na pitanje u kojem se tražilo prepoznavanje pravilno napisane signature, a 55.8% ispitanika je znalo prepoznati koja vrsta knjižnične građe ne pripada u referentnu zbirku. Ispitanici su dali najmanje točnih odgovora na pitanju gdje su trebali označiti dijelove knjige (27.3% točnih odgovora). (Slika 3.)

Slika 3. Točni odgovori na pitanja iz praktičnog znanja iz knjižnične pismenosti (%)

Rasprava

Rezultati istraživanja pokazuju da studenti prve godine preddiplomskih studija Filozofskog fakultetu u Osijeku posjeduju određena znanja po pitanju knjižnične i informacijske pismenosti, ali i pokazuju na kojim područjima treba dodatno raditi i usmjeravati pažnju studenata na edukacijama.

Iz rezultata istraživanja proizlazi da su studenti tijekom svog prethodnog obrazovanja podjednako koristili usluge osnovnoškolske i srednjoškolske knjižnice, usluge gradske knjižnice su koristili nešto rjeđe, a usluge fakultetske knjižnice, što je i za očekivati, najrjeđe.

Kod procjene tko je sve i koliko često educirao studente tijekom osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja u vezi pretraživanja i korištenja informacija, studenti su naveli da su ih srednjoškolski knjižničari učestalije educirali nego osnovnoškolski knjižničari i knjižničari gradskih knjižnica. Ipak, u usporedbi s učestalošću educiranja samostalno na internetu, educiranja od strane nastavnika i samostalno u tiskanim izvorima, ispitanici su knjižničare naveli kao izvore od kojih su najrjeđe dobivali pomoć u vezi pretraživanja i korištenja informacija. Studenti su se najčešće educirali samostalno na internetu, uz educiranje od strane nastavnika.

Kod procjene učestalosti korištenja različitih izvora informacija za potrebe pisanja radova najveći je broj studenata naveo internet kao izvor informacija za pisanje svojih radova, zatim percipiraju nastavnike kao izvor informacija, AV-materijale (TV, DVD...), knjige i najrjeđe, časopise. Kod tog je pitanja važno uočiti da sveukupno 96% studenata percipira nastavnike kao izvor informacija s različitom učestalošću, što znači da studenti u većem broju i s većom učestalošću vide nastavnike kao izvor informacija nego tiskane izvore i AV materijale.

Što se tiče samoprocjene znanja studenata o različitim aspektima knjižnične i informacijske pismenosti, rezultati pokazuju u kojim se aspektima navedenih pismenosti studenti osjećaju sigurno, a u kojima nesigurno. Očekivano, osjećaju se najsigurnije u vezi pretraživanja interneta, zatim u vezi citiranja korištene literature i ocjene pouzdanosti, kvalitete i važnosti pronađenih izvora informacija. Nesigurno se osjećaju u vezi svih aspekata knjižnične pismenosti, od razlikovanja različitih vrsta publikacija do znanja o predmetnicama u knjižničnom katalogu.

Informacijsku pismenost za privatni, akademski i poslovni aspekt studenti u prosjeku ocjenjuju važnom u sva tri aspekta, s većim naglaskom na ono što ih čeka u budućnosti, a to je posao i poslovni aspekt informacijske pismenosti.

U bloku pitanja iz praktičnog znanja iz knjižnične pismenosti, posljednjem dijelu anketnog upitnika, studenti su, unatoč tome što su se osjećali nesigurno kod samoprocjene znanja u tom aspektu, postigli prihvatljive rezultate kod prepoznavanja točnih odgovora od niza ponuđenih odgovora u pitanjima. Studenti su postigli najlošije rezultate na pitanju o dijelovima knjige.

Zaključak

Rezultati ovoga istraživanja ukazuju da su studenti kroz osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje bili poučavani pojedinim aspektima knjižnične i informacijske pismenosti, ali u nedovoljnoj mjeri i nedovoljno od strane knjižničara. Studenti kao svoje edukatore u području informacijske pismenosti prvenstveno vide nastavnike. Premda rezultati istraživanja pokazuju visoku učestalost posjeta osnovnoškolskim, srednjoškolskim i gradskim knjižnicama tijekom obrazovanja, učestalost posjeta knjižnicama ne doprinosi razvijanju knjižnične i informacijske pismenosti.

Taj je zaključak ujedno i pokazatelj da je prijeko potrebno ostvariti veću suradnju između nastavnika i knjižničara u sustavu odgoja i obrazovanja radi ostvarenja zajedničkog cilja – razvoja kompetencija informacijske pismenosti kod učenika, budućih studenata na fakultetima. Na fakultetima rad na usavršavanju kompetencija knjižnične i informacijske pismenosti nastavljaju nastavnici i knjižničari visokoškolskih ustanova. Bolja suradnja bi se mogla ostvariti koordiniranim djelovanjem na zajedničkom cilju. Knjižničari mogu doprinijeti u vidu osiguravanja relevantnih izvora informacija, pripremiti sadržaje, a nastavnici mogu doprinijeti tako da te sadržaje prenesu učenicima i studentima na odgovarajući i njima prihvatljiv način, samostalno ili u suradnji s knjižničarom kao “gostom” na nastavi.

Saznanja dobivena ovim istraživanjem dobar su orijentir za knjižničare-edukatore u svrhu unapređenja i prilagodbe radionica knjižnične i informacijske pismenosti stvarnim potrebama studenata, s većim fokusom na pojedinačne aspekte knjižnične pismenosti. Također, buduća periodična istraživanja u svrhu provjere informacijskih

potreba studenata su dobrodošla da bi Knjižnica održala korak s promjenjivim korisničkim potrebama. Istraživanja iste tematike na području cijele Hrvatske mogla bi pomoći utvrditi slabe točke postojećih modela knjižničnog i informacijskog opismenjavanja učenika kroz osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje te studenata kroz visokoškolsko obrazovanje.

Literatura

Baier Jakovac, Anita ; Hebrang Grgić, Ivana. Informacijska (ne)pismenost : istraživanje mladih korisnika knjižnica u Vukovaru. // Knjižničarstvo: Glasnik Društva knjižničarstva Slavonije i Baranje 29, 1-2 (2015), str. 27-46. URL: <http://nova.knjiznicarstvo.com.hr/2016/03/20/247-baier-jakovac-hebrang-grgic/> (2020-10-11)

Bračanov, Antica ; Golubović, Vesna ; Seiter-Šverko, Dunja. Istraživanje informacijske pismenosti studenata u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. // Vjesnik Bibliotekara Hrvatske 57, 4(2014), str. 45-64. URL: <https://www.hkdrustvo.hr/vjesnik-bibliotekara-hrvatske/index.php/vbh/article/view/95> (2020-10-11)

Hasenay, Sanda. Informacijska pismenost korisnika fakultetske knjižnice. // Libellarium: časopis za povijest pisane riječi, knjige i baštinskih ustanova 8, 2(2015), str. 147-160. URL: <https://hrcak.srce.hr/168546> (2020-10-11)

Jokić, Andrea... [et al.]. Vještine informacijske i informatičke pismenosti studenata informacijskih znanosti u Osijeku: pilot istraživanje. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 59, 3-4(2016) str. 63-92. URL: <https://www.hkdrustvo.hr/vjesnik-bibliotekara-hrvatske/index.php/vbh/article/view/501> (2020-10-11)

Lau, Jesus. Smjernice za informacijsku pismenost u cjeloživotnom učenju : završna verzija, recenzirano 30. srpnja 2006. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011.

Markulin, Helena ; Petrak, Jelka. Informacijsko opismenjavanje studenata medicine kroz izborne predmete: praksa Središnje medicinske knjižnice Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 61, 2(2018), str. 239-255. URL: <https://www.hkdrustvo.hr/vjesnik-bibliotekara-hrvatske/index.php/vbh/article/view/675> (2020-10-11)

Milički, Jasna. Model informacijskoga opismenjavanja u osnovnoškolskim knjižnicama: doktorski rad. Zagreb: J. Milički, 2014.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja Okvir nacionalnoga kurikulumu: prijedlog nakon javne rasprave. URL: <https://mzo.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Obrazovanje/NacionalniKurikulum/NacionalniKurikulumi//Okvir%20nacionalnoga%20kurikuluma.pdf> (2019-12-19)

Nastavni plan i program za osnovnu školu. Zagreb : Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, 2006.

Presidential Committee on Information Literacy: Final Report. URL:

<http://www.ala.org/acrl/publications/whitepapers/presidential> (2019-12-10)

Republika Hrvatska Ministarstvo znanosti i obrazovanja: Nacionalni kurikulum Republike Hrvatske za predškolski, osnovnoškolski i srednjoškolski odgoj i obrazovanje. URL:

<https://mzo.gov.hr/istaknute-teme/odgoj-i-obrazovanje/nacionalni-kurikulum/125> (2019-06-10)

Rubinić, Dora ; Stričević, Ivanka. Visokoškolska knjižnica u programima informacijskog opismenjavanja studenata : istraživanje programa Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Karl-Franzens Graz. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 54, 4(2011), str. 23-48. URL:

https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=119016 (2020-01-09)

Škorić, Lea... [et al.]. Informacijska pismenost u nastavnom programu diplomskog studija Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 55, 3-4(2012), str. 17-28. URL:

<https://www.hkdrustvo.hr/vjesnik-bibliotekara-hrvatske/index.php/vbh/article/view/292> (2020-10-11)

Špiranec, Sonja. Informacijska pismenost - ključ za cjeloživotno učenje. // Edupoint : časopis o primjeni informacijskih tehnologija u obrazovanju, 3(2003). URL:

<http://edupoint.carnet.hr/casopis/17/clanci/1.html> (2020-10-11)

Špiranec, Sonja. Obrazovanje korisnika u visokoškolskim knjižnicama: novi pristupi u mrežnom okruženju. Magistarski rad. Zagreb, 2005.

Vojnić Hajduk, Ivona. Novi pristupi u radu s učenicima srednjih škola. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 58, 1-2(2015), str. 345-351. URL:

<https://www.hkdrustvo.hr/vjesnik-bibliotekara-hrvatske/index.php/vbh/article/view/72> (2020-10-11)

Prilog 1. Anketni upitnik korišten u anketi provedenoj među studentima na Filozofskom fakultetu u Osijeku**UPITNIK O INFORMACIJSKOJ PISMENOSTI**

Cilj je upitnika istražiti stvarno stanje usvojenih vještina informacijske pismenosti tijekom osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja studenata upisanih na prvu godinu preddiplomskih studija Filozofskog fakulteta u Osijeku (FFOS) u akademskoj godini 2017./18. Rezultati istraživanja poslužit će za unaprjeđenje redovnih radionica informacijskog opismenjavanja Knjižnice FFOS-a. Upitnik se ispunjava anonimno, a sastoji od 12 pitanja. Predviđeno vrijeme potrebno za ispunjavanje je 5-10 minuta.

1. Molimo Vas navedite iz koje županije dolazite: _____
 - ako ste iz druge države, molimo navedite iz koje : _____

2. Molimo zaokružite koju ste vrstu srednje škole pohađali:

- a) gimnazija
 b) strukovna škola

3. Molimo ocijenite učestalost korištenja različitih vrsta knjižnica prije upisa na fakultet.

KNJIŽNICA	0 puta	1-10 puta /godisnje	11-20 puta /godisnje	21-30 puta /godisnje	više od 31 puta /godisnje
Osnovnoškolska knjižnica	☐	☐	☐	☐	☐
Srednjoškolska knjižnica	☐	☐	☐	☐	☐
Gradska knjižnica	☐	☐	☐	☐	☐
Fakultetska/sveučilišna knjižnica	☐	☐	☐	☐	☐

4. Molimo da na skali od 1-5 (1-nikad, 5- uvijek) ocijenite tko Vas je sve educirao tijekom obrazovanja u vezi pretraživanja i korištenja informacija.

EDUKACIJA	1 nikad	2 rijetko	3 ponekad	4 često	5 uvijek
Osnovnoškolski knjižničari	☐	☐	☐	☐	☐
Srednjoškolski knjižničari	☐	☐	☐	☐	☐
Knjižničari u gradskoj knjižnici	☐	☐	☐	☐	☐
Nastavnici	☐	☐	☐	☐	☐
Kolege	☐	☐	☐	☐	☐
Obitelj	☐	☐	☐	☐	☐
Samostalno u tiskanim izvorima	☐	☐	☐	☐	☐
Samostalno na internetu	☐	☐	☐	☐	☐

5. Molimo ocijenite učestalost korištenja navedenih izvora informacija za potrebe pisanja radova.

IZVORI INFORMACIJA	0 puta	1-10 puta /godišnje	11-20 puta /godišnje	21-30 puta /godišnje	više od 31 puta /godišnje
Knjige	☐	☐	☐	☐	☐
Časopisi	☐	☐	☐	☐	☐
Izvori s interneta	☐	☐	☐	☐	☐
Audio/vizualni materijali (TV,DVD...)	☐	☐	☐	☐	☐
Nastavnici	☐	☐	☐	☐	☐

Drugo: (molimo navesti): _____

6. Molimo ocijenite svoje znanje o sljedećim stavkama na skali od 1 do 5 (1 - ne znam ništa, 5-znam mnogo):

	1	2	3	4	5
Razlikovanje različitih vrsta publikacija (monografske publikacije, referentna građa, serijske publikacije (časopisi...), neknjižna građa (CD-i, DVD-i...)	☐	☐	☐	☐	☐
Raspored knjižnične građe na policama (stručne skupine)	☐	☐	☐	☐	☐
Signature tj. adresa knjige na polici u knjižnici	☐	☐	☐	☐	☐
Pretraživanje knjižničnog online kataloga	☐	☐	☐	☐	☐
"Predmetnica" u knjižničnom katalogu	☐	☐	☐	☐	☐
Pretraživanje Interneta	☐	☐	☐	☐	☐
Važnost citiranja korištene literature	☐	☐	☐	☐	☐
Ocjena pouzdanosti, kvalitete i važnosti pronađenih izvora informacija	☐	☐	☐	☐	☐

7. Molimo ocijenite važnost informacija/informacijske pismenosti za sljedeće aspekte Vašeg života:

ASPEKT	potpuno nevažno	nevažno	niti važno niti nevažno	važno	izuzetno važno
Privatni	☐	☐	☐	☐	☐
Akademski	☐	☐	☐	☐	☐
Poslovni	☐	☐	☐	☐	☐

8. Molimo Vas označite točan odgovor.

Dijelovi knjige su:

- hrbat, korice, knjižni blok
- hrbat, listovi, korice
- listovi, korice, knjižni blok

9. Od navedenih, jedna vrsta knjiga ne čini referentnu zbirku. Molimo zaokružite je.

- enciklopedije
- leksikoni
- rječnici
- književna djela
- atlas

10. Zaokružite izvor informacija koji je prema Vašem mišljenju najpouzdaniji

- Časopis National Geographic
- Enciklopedija
- Wikipedia
- Google Scholar

11. Pristup knjižničnom katalogu je moguć:

- samo u knjižnici
- u knjižnici i od kuće
- samo od kuće

12. Označite odgovarajuću signaturu za djelo "Robinson Crusoe" Daniela Defoa.

- D
DEF
r
- 821.111(73).09=111
- ROBINS